

УДК 332.363

ПРОГНОЗУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Бульба І.О., канд. с.-г. наук
Радіонова В.Є., магістр другого року навчання
Миколаївський національний аграрний університет

Ключові слова: прогнозування використання земель, землеустрій, управління земельними ресурсами.

Ефективне управління соціально-економічними процесами в країні або в окремо взятому регіоні неможливо без прогнозування основних тенденцій їх розвитку. Узгодженість, спадкоємність і безперервність розвитку конкретних територій забезпечує система соціально-економічного прогнозування та планування, яка поєднує методологію, організацію та розробку прогнозів і планів. Тому не дивно, що в сучасному суспільстві з ускладненням економічних, політичних та екологічних проблем зростає роль прогнозних досліджень.

Прогнозування – це метод, в якому одночасно використовуються накопичений в минулому досвід і повсякденні припущення відносно майбутнього з метою його визначення. В результаті одержують картину майбутнього. Прогноз в управлінні являє собою розробку моделей розвитку керованого об'єкта.

Показники прогнозу (кількісні та якісні характеристики об'єкта, явища, процесу) носять ймовірнісний характер. В результаті прогнозування здійснюється передбачення і приймаються обґрунтовані і адекватні управлінські рішення [1].

В статті 183 Земельного кодексу України зазначено, що основними завданнями землеустрою є: [2]

- а) формування раціональної системи землеволодінь і землекористувань з усуненням недоліків у розташуванні земель, створення екологічно сталих ландшафтів і агросистем, реалізація політики держави щодо науково обґрунтованого перерозподілу земель;
- б) інформаційне забезпечення регулювання земельних відносин всіх рівнях через розробку пропозицій по встановленню особливого режиму і умов використання земель;
- в) встановлення меж адміністративно-територіальних одиниць на місцевості, меж земельних ділянок власників і землекористувачів,

територій з особливим природоохоронним, рекреаційним і заповідним режимами;

г) здійснення заходів щодо прогнозування, планування, організації раціонального використання та охорони земель на всіх рівнях [ЗКУ].

Стан земельних ресурсів постійно міняється і потребує спостережень за ними та прогнозування їх змін. В статті 191 і 192 Земельного кодексу України розкрито призначення моніторингу земель, як системи спостереження за станом земель з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів..

Однією з важливих аспектів прогнозування використання земель є визначення та аналіз земельних ресурсів. Це включає в себе інвентаризацію наявних земель, класифікацію їх за типами та призначенням, а також оцінку потенціалу для розвитку аграрного та неаграрного секторів. Модерні технології, такі як дистанційне зондування та географічні інформаційні системи, дозволяють здійснювати цей процес швидше та точніше.

Далі, для прогнозування використання земельних ресурсів враховуються фактори, такі як демографічні зміни, економічний розвиток, технологічний прогрес та зміни в споживчому попиті. Інформація про ці фактори допомагає у визначенні потреб у землі для житла, сільськогосподарського виробництва, інфраструктури та природоохоронних заходів

Однак, найважливішим аспектом прогнозування є забезпечення ефективної охорони земельних ресурсів. Це включає в себе прийняття стратегій збереження ґрунтів, зменшення ерозії, відновлення екологічного балансу та заборону незаконного вирубування лісів. Забезпечення сталого використання землі вимагає співпраці громадськості, уряду та бізнесу для впровадження найкращих практик та стратегій збереження природи. У світлі змін клімату і загрози деградації природних довкілля, прогнозування використання та охорони земельних ресурсів стає необхідністю для забезпечення майбутнього покоління здоровим та життєздатним довкіллям. Тільки за допомогою комплексного підходу та відповідальності можемо забезпечити, що земельні ресурси залишаться продуктивними та життєздатними для майбутніх поколінь.

Україна стикається із сучасними викликами, такими як зміни клімату, забруднення ґрунтів та водних ресурсів, а також розширення міських

та промислових областей. Ці фактори ускладнюють завдання прогнозування та охорони земельних ресурсів та вимагають інноваційних рішень та стратегій.

Використання геоінформаційних систем (ГІС) стає все важливішим для прогнозування використання земель. ГІС дозволяють зібрати та аналізувати географічні дані, що допомагає у точному картографуванні, моніторингу змін в природному середовищі та прийнятті рішень на основі об'єктивних даних.

Однією з ключових аспектів прогнозування використання земель є створення ефективної системи прав власності та управління земельними ресурсами. Україна працює над удосконаленням законодавства, щоб забезпечити чітку систему прав власності та управління землею. Землі для сільськогосподарського використання є важливим ресурсом для України. Прогнозування включає в себе розвиток сталого сільського господарства, що забезпечить безпеку продовольства та збереже родючість ґрунтів.

Прогнозування використання та охорони земельних ресурсів повинно включати розробку екологічних стандартів та контроль за їх дотриманням. Заборона незаконної діяльності, такої як незаконний вируб лісу, є важливою частиною забезпечення охорони природи.

Важливим аспектом є включення громадськості у процес прогнозування та охорони земельних ресурсів. Громадяни повинні бути інформовані та мати можливість брати участь у прийнятті рішень, пов'язаних із земельними ресурсами. Освіта та свідомість щодо збереження природи також є важливими факторами.

Загалом, прогнозування використання та охорони земельних ресурсів в Україні є складною та багатоаспектною задачею. Вона вимагає співпраці різних суб'єктів, включаючи уряд, наукові установи, громадські організації та бізнес, для забезпечення сталого та відповідального використання цих важливих ресурсів.

Сучасний світ стикається з ростучим попитом на земельні ресурси внаслідок наростаючого населення та економічного розвитку. Прогнозування використання та охорони земельних ресурсів стає ключовим завданням для забезпечення сталого розвитку та збереження природних довілля.

Список використаної літератури:

1. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. – Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. – 160 с.
2. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Мамонова В. В. Роль прогнозування у плануванні економічного і соціального розвитку територій / В. В. Мамонова // Актуальні проблеми державного управління. – № 1 (41) С. 18-25.